

**Муниципальное бюджетное образовательное учреждение
Основная общеобразовательная школа № 2
имени Защитников Отечества с. Камбилеевское
МО - Пригородный район, РСО-Алания
363100 с. Камбилеевское, ул. Ю. Кучиева, 93
Телефон 8(867-38)2-70-46**

Принято
на педсовета школы
протокол № 1
от «31» августа 2022 г.

«Согласовано»
зам директора школы
 Гуриевой З.Е.
«31» августа 2022г.

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
учебного предмета
«Родной язык» (осетинский)
для 7 класса основного общего образования
на 2022-2023 учебный год**

Составитель:
Качмазова Зема Ивановна

АХУЫРАДОН ПРОГРАММА

«ИРОН АВЗАГ 7-æм КЪЛАСЫ»

Филологон ахуырадæн стыр ахадындынад ис адæймаджы хъомылады: йæ фæрцы рæзгæ фæлтæр фæхæстæгдæр вæййы куыд дунеон культураæмæ, афтæ хи бынаттон культураæмæ дæр. Филологон ахуырад кæмæ ис, уымæн кæцыфæнды ныхасы уавæрты дæр йæ бон у арæхстджынай йæ хъуыдытæ раргом кæнын, уымæн æмæ йæ коммуникативон гæнæнтæ иннæтимæ абаргæйæ сты бирæ рæвдздæр.

Ирон æвзаджы урокты сæйрагдæр нысан у скъоладзауты æвзаджы сконд, æвзаджы иуæгтимæ базонгæ кæнын, ныхасы мидæг сæ пайда кæныныл фæцалх кæнын.

Иумæйагæй **ирон æвзаг ахуыр кæныны нысантæ сты:**

- ахуырдаутæн æвзаджы тыххæй (йæ арæзт, йæ нысан æмæ функцитæ) иумæйаг зонындзинæдтæ раттын;

бацамонын, алы адæмæн дæр йæ 'взаг йæ национ хæзна кæй у, хъахъхъæнын æй кæй хъæуы;

- ахуырдауты дзырдæтæ æмæ грамматикон зонындзинæдтæ фæхъæздыгдæр кæныныл бакусын;

- дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл бакусын, скъоладзауты коммуникативон арæхстдзинæдтæ æмæ зонындзинæдтæ фæуæрæхдæр кæнын;

- литературон æвзаджы нормæтимæ (орфоэпион, лексикон, стилистикон, грамматикон, растфыссынады) базонгæ кæнын, ныхасы уавæртæм гæсгæ сæ раст пайда кæныныл ахуыр кæнын.

Стыр æргом здæхт цæуы ныхасы рæзтыл куыстмæ.

Уымæй уæлдай ма пайдагонд цæуы уæлæмхасæн æрмæджытæй куыд æвзагæй афтæ литературæйæ дæр.

Ирон æвзаг ахуыр кæныны нысаниуæг

Ирон æвзаджы урокты сæйрагдæр нысан у скъоладзауты æвзаджы сконд, æвзаджы иуæгтимæ базонгæ кæнын, ныхасы мидæг сæ пайда кæныныл фæцалх кæнын.

Мадæлон æвзаджы структура, йæ фонетикон, лексикон, морфологион æмæ синтаксисон хицæндзинæдтимæ ахуырдаутæ зонгæ кæнынц астæуккаг скъолайы. 9-10-11- æм къласы ирон æвзаджы урокты хæс у, æвзаджы тыххæй цы зонындзинæдтæ райстой, уыдон бафидар кæнын, практикон æгъдауæй сæ пайда кæнын куыд хъæуы, уый бацамонын. Ацы хæс къухы бафтынæн

(Лавард цэуы хуызалган)

Кусан программæ арæст у Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы ахуырад æмæ наукайы Министраты уынаффæмæ гæстæ фидартонд программæйы бындурыл (Ирон æвзаджы программæ 1-11 кълæстæн. – Дзæуджыхъæу: СЕМ, 2014. – 76 ф.).

№	ны-мæц	Урочы темæ	сах	Урочы хуыз	Удгоймагон	
1.		Æвзаг æмæ ныхасы тыххæй зоньндзинæдтæ..Зындгонд адамы хъуыдытæ ирон æвзаджы тыххæй Текст. Тексты æмбарынад 6-æм кълæсы рацыд армæг зердыл æрлæууын кæнын	1	Ныхасы рæзтыл кусыны урок	Мадæлон æвзаджы ахæдзидзинад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фыстæ ныхасы рæзтыл куыстытæ (сочинени-хæдзармæ куыст)
2		Диктант грамматикон хæсимæ	3			Орфографон фæлтæргентæ, тексты орфографон анализ
3		Мивдисджыты здæхæнтæ.	1	Зоньндзинæдтæ бæрæггæнаены урок	Раст фыссын æмæ раст дзурыныл архайын	Мивдисæджы здæхæнтæ (æргомон, здæхæнтæ)
4.			1	Ног армæг амонаны урок	Фыдыбæстæ æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гуырын кæнын	

	Сәе нысаниуджыгә. Әргомон здаәхән.				бәлищәг, бадзырдон, фәдзәхәстон)
5.	Мивдисджыгы здаәхәнтә. Бәлищәг здаәхән.	1	Ног әрмәг амоньны урок	Мадәлон әвзәджы аивдзинәд әнкъарын; орфограффон норматәй пайда кәнынмә тырнындзинәд гуырын кәнын	Кәрәдзийы куыстыгы хәрзхәддзинәд бәраг кәнын
6.	Мивдисджыгы здаәхәнтә. Бадзырдон здаәхән.	1	Ног әрмәг амоньны урок	Мадәлон әвзәджы аивдзинәд әнкъарын; орфограффон норматәй пайда кәнынмә тырнындзинәд гуырын кәнын	Ращыд әрмәдджы фәдыл бесәдә; индивидуалон бафарет; фронталон бафарет
7.	Мивдисджыгы здаәхәнтә. Фәдзәхәстон здаәхән.		Ног әрмәг амоньны урок	Эстетикон әнкъарәнтә рэзын кәнын	Дзургә әмәг фысгә ныхасы рәзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
8.	Мивдисәг «вәййын», йә ифтындзәг. Мивдисджыгы растфыссынад.	1	Комбинарон урок ныхасы рәзтыл куысты элементтимә	Индивидуалон куыст кәнынмә әмәг къорды архайынмә разәнгәрд кәнын	Дзургә әмәг фысгә ныхасы рәзтыл куыстыгә. Мивдисәдджы дзырдарәзт.
9.	Мивдисәдджы растфыссынад.		Урок-практикум	Фыдыбәстә әмәг мадәлон әвзагмә уарзондзинәд гуырын кәнын	Ращыд әрмәдджы фәдыл бесәдә; индивидуалон

						бафарст; фронталон бафарст
10.	Нывæцæн Ирыстоны	«Фæззæг	1	Ныхасы рæзтыл кусыны урок	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнындынад рæзын кæнын	Текстимæ куыст: тексты анализ, текст рапаразыныл куыст æмæ а.д., алыхуызон жанрты æмæ функционалон хуызты текстæ аразын;
11.	Контролон куыст.		1	Зонындынадтæ бæрæггæнæны урок.	Орфографион пайда тырнындынад кæнын	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын, фæцалх кæнын грамматикон æмбарынæдтæй ныхасы мидæг пайда кæнын
12.	Лексика фæлхат кæнын.		1	Комбинарон урок ныхасы рæзтыл кусыны урочы элементтимæ	Фыдыбæстæмæ уарзондынад гуырын кæнын	Лексикон фæлтæрæнтæ. Тексты лексикон анализ. Сфæлдыстадон куыстытæ.
13.	Комкоммæ æмæ фæрссаг ныхас		1	Ног æрмæг амонны урок	Сфæлдыстадон куыст кæнынмæ тырнындынад рæзын кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ; тексты анализ
14.	Мивдисæджы æнацæстгомон формæтæ		1	Ног æрмæг амонны урок	Мадæлон æвзаг ахуыр кæнынмæ тырнындынад гуырын кæнын	Синтаксисон æвзæрстытæ. Кæрæдзийы куыстыты хæрхæддынад бæрæг кæнын.

					Къордты куыст. Сфалдыстадон куыстыгæ.
15.		Мивдисæджы дзырдарæст	1	Ног æрмаг амонны урок	Фыдыбæстæм уарзондзинад гуырын кæнын
16.		Мивдисæджы растфыссынад	1	Ног æрмаг амонны урок	Морфологион авзарстыгæ, дидактик он хъæзтыгæ
17.		Куыд равзарын хъæуы мивдисæг	1	Рашд æрмаг сфалхат кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстыгæ.
18.		Изложени «Лунаны хъæд»	1	Ныхасы рæзтыл куысы урок	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстыгæ
19.		<i>Миногми.</i> Ивгъуыд миногмитæ	5 1	Ног æрмаг амонны урок	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстыгæ
20.		Суинаг афоны миногмитæ	1	Ног æрмаг амонны урок	Фысгæ нихасы рæзтыл куыст. Кæрæдзийы куыстыты хæрзхæддзинад бæрæг кæнын

21.	Миногмиты растфыссынад	1	Растфыссынадыл кусыны урок	Иртасан куыстыга аххааст каенынга тырнын	Рацыл армаджы фадыл беседэ; индивидуалон бафарст; фронталон бафарст
21.	Фарссагми. Фарссагми мивдисагэй арэст сармагонд аенайвга форма.	4 1	Ног армаг амонаны урок	Раст фыссын амаг раст дуурыныл арайын	Дзурга амаг фысга ныхасы рэзтыл куыстыга.
22.	Миногми амаг фарссагми. Тест.	1	Рацыл армаг сфалхат канын	Хибарэй кусынга, хибарэй зониндзинадга исынмаг тырнын	Кьордты куыст, индивидуалон куыст
23.	Миногмиты арэст амаг раст фыссынад фалхат канын	1	Рацыл армаг сфалхат канын	Кьорды кусынга разенгард канын	Рацыл армаджы фадыл беседэ; индивидуалон бафарст; фронталон бафарст
24.	Фарссагмиты арэст амаг растфыссынад фалхат канын	1	Комбинарон урок ныхасы рэзтыл кусыны урочы элементтига	Ирон аэвзаг ахуыр канынмаг разенгарддинад разын канын	Дзурга амаг фысга ныхасы рэзтыл куыстыга; тексты анализ
25.	Фарсдзырд. Фарсдзырд куыл сармагонд ныхасы хай.	8 1	Ног армаг амонаны урок	Хи ныхасы хьад аивдэр канынмаг тырнын	Сфалдыстадон куыстыга.
26.	Фарсдзырдты дих сэг нысаниуагмаг гасга	1	Ног армаг амонаны урок	Ирон аэвзаг ахуыр канынмаг разенгарддинад	Тексты анализ. Сфалдыстадон

					хъомыл кæнын	куыстыгæ.
27.	Фæрдыртты бæрцбарæнтæ	1	Ног æрмæг амонны урок	Хи дзырдуат аивдæр кæнынмæ тырнын	Дзургæ æмæ фыстæ ныхасы рæзтыл куыстыгæ	
28.	Номдартгæй арæст фæрдыртгæ	1	Ног æрмæг амонны урок	Ирон æвзаг ахуыр кæнынмæ разæнгæрддзинад хъомыл кæнын	Къордты куыст, индивидуалон куыст.	
29.	Миногонтгæй æмæ нымæцонтгæй арæст фæрдыртгæ	1	Ног æрмæг амонны урок	Текстæн монон-эстетикон æгъдауæй аргъ кæнын	Сфæлдыстон куыстыгæ. Къордты куыст.	
30.	Номивжæджытгæй арæст фæрдыртгæ. Номивагон фæрдыртгæ	1	Ног æрмæг амонны урок	Хи дзырдуат аивдæр кæнынмæ тырнын	Дзургæ æмæ фыстæ ныхасы рæзтыл куыстыгæ	
31.	Фæрдыртгæй арæст фæрдыртгæ	1	Ног æрмæг амонны урок	Хибарæй архайын, хи архæйдтыты хæрзхæддзинад бæрæг кæнын	Къордты куыст, индивидуалон куыст	
32.	Куыд равзарын хъæуы фæрдыртгæ	1	Урок-хъæст	Раст фысын æмæ раст дзыртын архайын	Кæрæдзийы куыстыты хæрзхæддзинад бæрæг кæнын	
33.	Фæрдыртгæ æмæ йæ растфыссынад. Тест	1	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	Дзургæ æмæ фыстæ ныхасы рæзтыл куыстыгæ, предметы æрфыст цæттæ кæнын	

							Къордты куыст, индивидуалон куыст
34.		<i>Аххуысгәнгәг ныхасы хайттег.</i> <i>Фәсәвәрд.</i> Фәсәвәрд куыд аххуысгәнгәг ныхасы хай.	4 1	Ног әрмаг амонаны урок	Къордты куыснмә разәнгәрд кәнын		
35.		Фәсәвәрдты разәвәрд.	1	Ног әрмаг амонаны урок	Ирон әвзәг ахуыр кәнынмә разәнгәрддзинад хъомыл кәнын	Морфологион әвзәрстәгә, нывмә гәсгә куыст, дидактикон хъәзтәгә	
35.		Фәсәвәрдты растфиссынад. Куыд равзарын хъәуы фәсәвәрд	1	Комбинаторон урок	Ирон әвзәг ахуыр кәнынмә разәнгәрддзинад хъомыл кәнын	Дзургә әмәг фысгә ныхасы рәзтәл куыстыгә, предметы әрфыст цәттә кәнын	
36.		<i>Разәвәрд.</i>	1	Ног әрмаг амонаны урок	Иртәсен куыстыгә аххәст кәнынмә тырнын	Къордты куыст, индивидуалон куыст	
37.		Фәсәвәрд. Разәвәрд. Тест	1	Рацыл әрмаг сфәлхат кәнын	Хи ныхасы хъәд аивдәр кәнынмә тырнын	Дзургә әмәг фысгә ныхасы рәзтәл куыстыгә.	
38.		<i>Бәттег.</i> Бәттәг куыд	4	Ног әрмаг амонаны	Раст фыссын әмәг раст дзурынынл архайын	Рацыл әрмәлжы фәдәл бесәдә; индивидуалон	

		аххуыстагнаг ныхасы хай.	1	урок		бафарст; фронталон бафарст; дидактикон хъазт
39.		Хуымаетаг ама вазыгджын баеттагта. Вазыгджын баеттагты растфыссынад.	1	Ног армаг амонны урок	Хибарай кусымма, хибарай зоньндзингедта исымма тырнын	Рацыл армагджы федыл беседа; индивидуалон бафарст; фронталон бафарст; дидактикон хъазт
40.		Бабетта бастдзинады бабеттагта хуымаетаг ама бабеттавазыгджын хъуудыйады	1	Комбинаторон урок	Ирон аэваг ахуыр канынма разенгарддзинад хъомыл канын	Карадзий куыстыты хаэрхъаддзинад баарга канын
41.		Домгабастдзинады бабеттагта домгавазыгджын хъуудыйады	1	Ног армаг амонны урок	Хибарай кусымма, хибарай зоньндзингедта исымма тырнын	Дидактикон хъазт; дзырдбдыта аххаст канын; тексты анализ
42.		Куыд аэварын хъауы бабеттаг	1	Рацыл армаг сфалхат канын	Хибарай кусымма, хибарай зоньндзингедта исымма тырнын	Морфологион аэварастыта; дзырдбастыта ама хъуудыйадыта аэзыныл куыст
43.		Контролон куыст	1	Зоньндзингедта фалхаттенен урок	Сфалдыстадон куыст канынма разенгарддзинад	Текстаен пылан аэзыныл куыст; пыланма гасга текст хи ныхастай радзурын; хи текст фыссын

44.	Хайыг. Хайыг. Куыд аххуысгәнаг ныхасы хай	1	Ног армаг амонаны урок	Хибарай кусымæ, хибарай зоньндзинæдтæ исыммæ тырнын	Къордты куыст, индивидуалон куыст
45.	Хайыгты дих сæ амындмæ гæсгæ	1	Ног армаг амонаны урок	Иртасен куыстыгæ аххæст кæнынмæ тырнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстыгæ.
46.	Куыд равзарын хъæуы хайыг		Урок-хъæст	Раст фыссын æмæ раст дзурыныл архайын	Морфологион æвæрстыгæ; интернеты армæгимæ кусын
47.	Хайыг æмæ йæ растфыссынад. Тест.		Рацыд армаг сфæлхат кæнын	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	Рацыд армæджы фæлды беседæ; индивидуалон бафарст; фронталон бафарст. Кæрæдзийы куыстыгы хæрзхæддзинад бæрæг кæнын
48.	Æвастхъæр. Æвастхъæр куыд аххуысгәнаг ныхасы хай. Æвастхъæрты нысаниуæг.	1	Ног армаг амонаны урок	Хибарай кусымæ, хибарай зоньндзинæдтæ исыммæ тырнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстыгæ.
49.	Æвастхъæрты арæст. Æвастхъæрты растфыссынад		Ног армаг амонаны урок	Раст фыссын æмæ раст дзурыныл архайын	Къордты куыст, индивидуалон куыст
50.	Аххуысгәнаг ныхасы хæйттæ фæлхат кæнын		Рацыд армаг сфæлхат кæнын	Сфæлдысталон куыст кæнынмæ разæнгæрддзинад	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстыгæ.
51.	Ныхасы хæйтты растфыссынад фæлхат кæнынны урок	1	Рацыд армаг сфæлхат кæнын	Раст фыссын æмæ раст дзурыныл архайын	Рацыд армæджы фæлды беседæ; индивидуалон

								бафарст; фронталон бафарст; дидактикон хъазт
		Адаппаг	51					

Фиппаинагтаг:

1. Къæлиндарон-тематикон пылан хуызæгæн лæвæрд кæй цæуы, уымæ гæстæ йæм алы ахуыргæнæгæн дæр йæ бон у ивдзинæдтæ бахæссын. Урокты хуызтæ, практикон куысты хуызтæ, УАА урочы, информацион ахуырадон фæрæзтæ алчи дæр фыссы йæхимæ гæстæ, урочы цæмæй пайда кæны, уый хынцгæйæ. Хицæн स्कьолаты ирон æвзаг ахуыр кæнынаг алыхуызон сахæттæ лæвæрд кæй цæуы, уымæ гæстæ ахуыргæнæгджы ивдзинæдтæ бахæссын бахъæудзæн сахæтты нымæцмæ дæр.

2. Къæлиндарон-тематикон пыланмæ гæстæ 7-æм ктыласы фыстæ куыстыты нымæц у ахæм:

диктантæ – 4

изложенигæ – 4

сочиненигæ – 2-3 (фылдæр – хæдзармæ лæвæрд).

Фыстæ куыстыгæ дæр лæвæрд цæуынд хуызæгæн: ахуыргæнæгæн йæ уавæртæм æмæ स्कьоладзауты зониндзинæдтæм гæстæ йæ бон у сæ нымæцмæ ивдзинæдтæ хæссын.